Vereniging voor Natuurbescherming Zuidwolde en Omgeving

NATUURGENOTEN

No. 65
oktober 2022

Winterprogramma 2022-2023

Natuurlijk Zuidwolde

Jubileumjaar 2023

Schoonheid van wantsen

VERENIGING VOOR NATUURBESCHERMING ZUIDWOLDE E.O.

Bestuurssamenstelling:

Voorzitter
Dhr. Joop Verburg Waardeel 4,
7921 WG Zuidwolde
Tel 0528373131
Tel.mobiel 0638419852

Penningmeester
Dhr. Geert Smid
Willem Moesweg 15,
7924 PA Veeningen
penningmeester@natuurverenigingzuid-wolde.nl

Lid van bestuur
Dhr. Wolter Moorman
Tel. 0528372744

Lid van bestuur
Mevr. Tineke Bos
Tel. 0653872049

Lid van bestuur , red. Nieuwsbrief
Dhr. Carl Maurits
Email carlgem@gmail.com
Tel. 0630699248

Lid van bestuur en secretariaatsadres
Mevr. Anneke van Baal
Email: amvanbaal@gmail.com

Lid van bestuur
Dhr. Albert Heere
Email: albertheere@gmail.com

Kandidaat lid van bestuur
Dhr. Dick Hein,
Email: janniedickhein@gmail.com

Vormgeving en opmaak
Dhr. Henk Bosma
Hazenpad 1, 7927 PG Alteveer
Tel. 0528362001

Bezorging Natuurgenoten
Mevr. Wilma Huiskes
Tel. 0528-373125

Foto's van Joop Verburg, tenzij anders vermeld

Omslagfoto:Bessenschildwantsen

Van de voorzitter	4
Zoekplaatje	4
Jubileumjaar 2023	5
Eigen onderkomen voor Natuurvereniging	6
Nieuw kandidaat-bestuurslid	7
Natuurlijk Zuidwolde	7
Cursus wilde bijen afgesloten	16
Opschoondag Zuidwolde	17
Jaap Mekel Bovenste beste bermbeheerder van Nederland 2022	18
Jaarvergadering Natuurvereniging Zuidwolde 29 maart 2022	19
Vogelexcursie 23-04-2022 Zwarte gat	20
Meedoen aan de Boerderij-fietstocht	21
Mina-Koes-Excursies bij het Zwarte gat	22
Nestkastcontrole Natuurvereniging Zuidwolde	23
Excursie groep Nestkastcontrole 2022	23
Winterprogramma NVZ 2022-2023	24
Vogelaarspad	27
Onze Steenuilen	27
Plantenwerkgroep op pad	29
Zonnedauw, een plantje met een bijzonder verhaal	30
Bijzondere dagvlinders	31
Koninginnenpage komt uit de pop	33
Nachtvlindernieuws	34
Driemaal dezelfde Grote beer	35
Smeren maar…	35
Wantsen in en om de Vlindertuin	36
Vlinderommetje	37
Landschapsbehoud	38
Paddenstoelen	38
Eekhoornstaarten	39
Steenmarters en Boommarters	40
Ecoductenwerkgroep	41
Reiger	42

NATUURVERENIGING ZUIDWOLDE

Website: www.natuurverenigingzuidwolde.nl email: info@natuurverenigingzuidwolde.nl
Rekeningnummer IBAN: NL83INGB0004398446
Dit nummer van Natuurgenoten is ook te zien op de website van onze vereniging.

Van de voorzitter

Corona heeft diep op de samenleving ingehakt. Twee jaar waarin de vanzelfsprekendheid om aan allerlei activiteiten mee te doen, wegviel, maakte dat veel activiteiten door veel minder deelnemers werden bezocht dan voorheen. We merkten dat bij de deelname aan de nestkastroutes, maar ook bij de aanmeldingen voor de excursies. We zullen aan al deze dingen weer moeten gaan bouwen. Gelukkig is in de meeste werkgroepen het werk gewoon doorgegaan. De vogels, de Steenuilen, de Kerkuilen, de planten etc. ze hebben allemaal aandacht gekregen en inventarisaties en onderzoek zijn gewoon doorgegaan.
Op verschillende manieren zijn we bezig met de voorbereiding van ons jubileum. Ik reken nog steeds op veel medewerking van vrijwilligers in de voorbereiding en de uitvoering van de VLINDERWEEK in de 1e week van juni 2023. Houd die week dus vrij a.u.b.
In de maatschappij zien we veel spanningen. Het is op zich begrijpelijk dat onzekerheid angst en frustratie oplevert, maar we moeten wel open staan voor de realiteit van de grote problemen. Wij zien bij onze inventarisaties veel vooral inheemse soorten planten en dieren achteruitgaan. Klimaatverandering, opwarming, stikstofoverbelasting, overmatig gebruik van plastic en gifstoffen, uitputtend gebruik van grondstoffen: problemen die met elkaar te maken hebben en door elkaar lopen. Het is nodig om samen dit onder ogen te zien en wegen te vinden waarmee we toekomstige generaties een leefbare wereld overlaten.
Bij deze wat sombere bespiegelingen verbaast het mij telkens dat er toch steeds nieuwe bijzonderheden worden gemeld. Kennelijk kijken veel mensen goed om zich heen om te genieten van hun omgeving. Veel van die meldingen zijn terug te vinden in deze Natuurgenoten en verder wordt ook onze website trouw bijgehouden vanuit Hongarije door Roel Metselaar. Wij zijn daar blij mee.

Uw voorzitter, Joop Verburg

Zoekplaatje

Wat kan dit toch zijn? Wilt u de oplossing weten? Kijk dan op onze website www.natuurverenigingzuidwolde.nl op de homepage bij “Zoekplaatje”. Vanaf eind maart 2022 kunt u de oplossing daar vinden.

Jubileumjaar 2023

Natuurvereniging Zuidwolde 50 jaar! 50 Jaar inzet voor de natuur, voor bescherming van soorten, gebieden, bomen enz. 50 Jaar educatie op scholen, met jeugd, door middel van lezingen, excursies, aanleg en onderhoud Vlinderommetje. In 50 jaar steeds vaker overleg met gemeente en andere instanties en dat alles met tomeloze inzet van talloze vrijwilligers.

Hoe gaan we dat vieren?

- Belangrijkste project is de Vlinderweek in de eerste volle week van juni 2023. Een donkere kamer met een levende vlinderexpositie in de Boerhoorn, die bezocht kan worden door alle schoolklassen in heel (oud)Zuidwolde. Ook nu weer vraag ik om dat in de agenda te zetten want er zijn veel vrijwilligers nodig om dat allemaal te realiseren. Geef het aub door wanneer u mee wilt helpen.
- We werken door aan de realisatie van een boek over de historie en de natuur van de begraafplaats in Zuidwolde. Een belangwekkende geschiedenis en een enorm rijke natuur!
- We willen natuurlijk een feestelijke jubileumavond organiseren voor alle leden en geïnteresseerden waarbij een hoofdrol zal zijn weggelegd voor mensen die werken bij de landelijke Vlinderstichting.
- Afgelopen jaar is een extra lus aan het Vlinderommetje gemaakt rond de nieuwe woonwijken aan de zuidzijde van Zuidwolde. we willen in samenwerking met de firma Buning-wegenbouw daar op een bijzondere manier aan dacht aan besteden. Ook wordt een nieuwe brochure gemaakt van de nieuwe complete route en de beschrijving daarvan. Die zal samen met het boek worden verspreid. Nog belangrijker is dat we vanaf oktober de beschikking krijgen over de twee gebouwen die staan op het terrein van Buning. Het is een prachtige plek om samen te komen en bijvoorbeeld met jeugd op natuuronderzoek te gaan
- De Vlindertuin bestaat in 2023 25 jaar. Reden om daar extra aandacht aan te besteden door publiciteit en aanpassing en verbetering van beplanting en bebording (incl update insectenhotel)

Voor al deze activiteiten is menskracht nodig. Ieder wordt opgeroepen om aan te geven op welke manier je kunt en wilt deelnemen aan de organisatie en de uitvoering van de verschillende activiteiten
Ik zie ieders reactie graag tegemoet
Joop Verburg, voorzitter NVZ

Huisjes bij Buning

Eigen onderkomen voor Natuurvereniging

De firma Buning wegenbouw bestond in 2018 50 jaar. De familie Buning heeft hart voor de natuur, maar hoe gaat het leven; je wordt wegenbouwer!. Omdat er zoveel grond onder steen en asfalt was verdwenen, besloot de firma Buning om ter gelegenheid van hun jubileum een stuk eigen grond van enkele hectares (tot dan toe aardappel- en maïsland) terug te geven aan de natuur. Spontaan heeft de Natuurvereniging toen aangeboden om een extra lus aan de zuidkant die toch al in de planning was, door dat nieuwe natuurgebied te laten lopen. Zo is het allemaal ook uitgekomen en inmiddels groeit en bloeit er al van alles in dat terrein. Een half jaar geleden was ik bij Rik Buning die vroeg: “Zou de Natuurvereniging belang hebben bij het gebruik van de twee schuren die bij dat terrein staan”. Mijn antwoord was even snel als duidelijk: “Dat zou voor mij een droom zijn!” Ga dan maar eens met zijn ouders praten. Dat hebben we gedaan en dat resulteerde in de afspraak dat we vanaf 1 oktober 2022 konden gebruik maken van de twee voormalige kippenschuren langs de Ekelenbergweg. De grote schuur is ideaal als opslagruimte voor het eigen materiaal van de Natuurvereniging en als werkruimte voor activiteiten. De kleine schuur is ideaal als klein vergaderlokaal en plek voor boeken en zaken als microscopen en ander studiemateriaal. Wat we ons voorstellen is dat we in 2023 een start maken met een jeugdgroep (13-18 jaar) die eens in de zoveel weken een dag bijeenkomt rond een bepaald natuurthema. Daarvoor is een eigen plek super belangrijk. We zijn de familie Buning enorm dankbaar voor deze kans en we willen daar met zorg gebruik van maken.

Joop Verburg namens bestuur Natuurvereniging Zuidwolde

Huisjes bij Buning

Nieuw kandidaat-bestuurslid

Als bestuur zijn we blij dat we een kandidaat bestuurslid aan u mogen voorstellen. Het is Dick Hein, geboren Zuidwoldiger en recent meespelend in het verrukkelijke spel over Mina Koes als de Dominee. Hij stelt zich zelf verder aan u voor:

Dick Hein

Beste natuurgenoten

Mijn naam is Dick Hein, 66 jaar geleden geboren in Zuidwolde aan de Nieuwedijk en inmiddels alweer 33 jaar woonachtig in de Overmarsen. Ik heb mij aangemeld om deel te nemen in het bestuur van de natuurvereniging. Ik ben al jarenlang lid en ik vind natuur en natuurbehoud belangrijk en wil op deze manier dan ook mijn steentje hieraan bijdragen. Ik heb in het verleden bestuurlijke ervaring opgedaan bij volleybalvereniging VCZ en muziek vereniging Woudklank. Met mijn pensioen in zicht is er nu ruimte om bestuurlijk actief te worden in andere verenigingen, te weten: zwembad de Waterlelie en onze natuurvereniging. Andere mensen ontmoeten, andere kennis opdoen. Wat natuur betreft hoop ik met name veel te leren over mijn interessegebieden: vogels en planten.

Hartelijke groet, Dick Hein

Natuurlijk Zuidwolde

Het afgelopen jaar zijn enorm veel meldingen gestuurd naar ons. Kennelijk trekt de natuur ons nog meer in deze tijd. En er waren veel bijzondere dingen bij. Ik begin maar weer met de vogels:

Vogels

Johan van Arragon zag in zijn tuin een Sperwer die achter een Koolmees aan zat. Maar hij vergiste zich en knalde tegen het raam. Na een dagje versuft zitten was hij weer monter en kon Johan een mooie foto maken. Nog zo’n raamslachtoffer meldde Roelof Njboer. Bij hem vloog een Vink tegen het raam en gelukkig is ook die weer bijgekomen

Sperwer een dag later (Foto:Johan van Arragon)

Vink {Foto: Roelof Nijboer}

en weggevlogen. Verschillende meldingen kreeg ik over een rode wouw en soms zelfs twee die boven Zuidwolde gezien zijn. Of er echt een paar in de buurt gebroed heeft, weet ik niet. Metske van der Maar zag bij het Echtenerzand Kruisbekken en hij kon nog wat foto's maken van deze vogels die met hun gekruiste snavel zaden uit de dennenappels wrikken.

Kruisbek (Foto: Metske van der Maar)

Gerrie de Lange vond een Zanglijster verstrikt in het aardbeiennet en met de nodige moeite kon hij hem bevrijden.

Zanglijster (Foto: Gerrie de Lange)

Arjen van Noordenne wandelde met zijn echtgenote langs de westrand en zij zagen bij de waterlossing een Lepelaar. Snel naar huis voor een fototoestel, maar de vogel was inmiddels al wat verder gevlogen. Toch kon hij nog op de foto.

Lepelaar (Foto: Arjen van Noordenne)

Op 22 april zag en hoorde Metske van der Maar voor het eerst weer de Nachtegaal. Vanaf dat moment was hij dagelijks te bewonderen langs de westrand en opnieuw hebben de Nachtgalen gebroed in het bosje bij de Vlindertuin. Dat er succesvol gebroed wordt blijkt welhaast uit het feit dat er minimaal op één andere plek in Zuidwolde ook een mannetje bleef zingen. Geert Wemmenhove, Pien van de Stadt en Jaap Mekel maakten melding van de zang bij de rotonde Ommerweg.

Kleine plevierman(r) maakt er zelfs een dansje bij (Foto: Arjan van der Hoek}

Arjen van der Hoek maakte foto's van de Kleine plevier op het terrein van Buning aan de Ekelenbergweg. Hij fotografeerde ook het baltsgedrag, maar dit jaar is het paartje niet tot broeden gekomen. Maud Maas Geesteranus fotografeerde op de Takkenhoogte

Paapjes. Zij zag twee mannetjes. Het betreft bij deze zeldzame broedvogel in Nederland waarschijnlijk doortrekkers richting noordelijker streken.

Paapje man {Foto: Maud Maas)

Zij fotografeerde ook een Torenvalk waarbij heel mooi te zien is hoe hij zijn verenkleed verzorgt. Veer voor veer wordt tussen de snavel door gehaald en recht getrokken.

Torenvalk {Foto: Maud Maas)

Martin Beekwilder en jan Mager zagen de Groene specht. In het dorp zijn ze regelmatig te zien terwijl ze in grasveldjes of langs de weg op zoek zijn naar mierennesten, die ze met hun lange kleverige tong leeglikken.
Alie Klein stuurde een (onduidelijke) foto van twee grote vogels die ze bij

Jonge Groene specht

Fort zag. Het was toch te zien dat het ging om twee Grijze kroonkraanvogels. Wellicht ontsnapte siervogels maar toch… Mijn vrouw Corrie zag een paar dagen later twee echte Kraanvogels overvliegen over ons huis. Tot slot nog een foto van Leo Floor die 3 mussen op de deurmat zag zitten en direct moest denken aan de oude hit "Three little birds on my doorstep…"

Three little birds on my doorstep (Foto: Leo Floor)

Zoogdieren.
Ook zoogdieren werden weer vaak gezien en gemeld. Ook hier begin ik maar met een paar slachtoffers. Roy Lodewijk meldde een dode Das langs de Willem Moesweg.

Dode Das (Foto: Roy Lodewijk)

Ook later zijn nog enkele dode Dassen gemeld. Ze worden steeds doorgegeven aan de dassenwerkgroep zuidwest Drenthe die er voor zorgt dat gecontroleerd wordt om wat voor dier het gaat. Is het een zogende moeder dan wordt uitgebreid gezocht of er in de buurt een burcht is waaruit jongen gered zouden kunnen worden. Later in

het jaar schreef Peter Kortekaas over het maaien van een grasperceel naast zijn huis. Hij wees de jonge trekkerbestuurder op het belang van maaien van binnen naar buiten, maar het kwaad was al geschied en er was weinig van de Haas overgebleven.

Dode haas (Foto: Peter kortekaas)

Ik was onlangs een week in Frankrijk en die hele week had ik geen Haas gezien. In het weekend dat we weer thuis waren zag ik 3 keer een Haas bij Zuidwolde. Gelukkig! Ook op de camerafilms op de ecoducten zijn regelmatig Hazen te zien. De leukste filmbeelden kun je terugzien op onze site onder waarnemingen op 19 april toen twee mannetjeshazen aan het boksen waren. Schitterend!

Reekalf (Foto: Heleen van Nuil)

Een prachtige foto kwam van Heleen van Nuil die dicht bij haar huis aan de Hoogeveenseweg een Reekalf vond. Eerst een foto gemaakt en daarna stiekem weg en het diertje met rust gelaten. Volwassen Reeën werden mooi gefotografeerd door Gerrie de Lange in het Steenberger Oosterveld. Een bijzonder zoogdier mocht ik fotograferen bij Geert Smid aan de Willem Moesweg. Tegen zijn schuur zat een Grootoorvleermuis. Wanneer je naar de foto kijkt snap je wel waarom hij zo heet.

Grootoorvleermuis (Foto: Geert Smid)

Vlinders

Over de dagvlindersoorten ook een aparte bijdrage want er zijn best veel bijzondere dingen over bepaalde soorten te vermelden. In zijn algemeenheid is te zeggen dat het ook in 2022 niet goed gaat met de dagvlinders.

Oranje zandoogje

Er zijn wel verschillen: positief is dat er dit jaar ineens weer veel Oranje zandoogjes waren die we afgelopen jaren helemaal gemist hebben, maar aan de andere kant zijn de aantallen Bruine zandoogjes, Koevinkjes en Zwart sprietdikkopjes (de soorten van bermen en akkers) erg laag geweest. Zelfs de witjes waren er wel steeds maar toch in kleine aantallen.

Scheefbloemwitje (Foto: Giny Borgers)

Ik zag wel een paar keer Scheefbloemwitjes en ook Giny Borgers meldde die vlinder. De Icarusblauwtjes waren ook dit jaar uitgesproken weinig in beeld. Daar staat tegenover dat de Heideblauwtjes in enorme aantallen in de heide voorkwamen

Heideblauwtjes (Foto: Arjen vd Hoek)

Jan Erik Plantinga en Arjen van den Hoek telden op de Wildenberg bijna 3000 exemplaren en ook in het Steenberger oosterveld waren veel exemplaren aanwezig, zoveel dat Arjen er drie op een foto kon krijgen. Zelf zag ik langs het Vlinderommetje bij Middelveen ook een Heideblauwtje. Dat was de eerste keer dat er een Heideblauwtje langs het Vlinderommetje te zien was.

Bont zandoogje (Foto: Bas Slot)

Het Bont zandoogje is het hele jaar een trouwe gast en ook Bas Slot stuurde een foto van deze mooie dagvlinder. Er waren dit jaar vrij veel Dagpauwogen en Atalanta's maar Landkaartjes waren vrijwel afwezig. Ook de Kleine vos -20 jaar geleden behorend tot de meest algemene dagvlinders- die zich het voorjaar ineens liet zien en bij ons de verwachting opriep dat het dit jaar beter zou gaan, liet ons de rest van het jaar volkomen in de steek. Enkele plussen dus, maar vooral veel minnen…….

Nachtvlinders

Ook over nachtvlinders komen in Natuurgenoten nog wel een paar aparte berichten. De werkgroep is gestaag bezig met de provinciale nachtvlinderinventarisatie.

Groot avondrood (Foto:Martin Beekwilder)

Het is zo mooi om op stille avonden met een aangename temperatuur bij lamp en laken te zitten en af te mogen wachten welke soorten deze keer wel op het licht zullen afkomen. Daar zitten vaak zulke mooie en verrassende soorten bij. Soms kun je ook gewoon overdag een mooie nachtvinder zien. Martin Beekwilde zag op de muur een Groot avondrood. Zelf zag ik tegen een deurpost thuis een vreemde vlinder. Toen ik goed keek zag ik dat de vleugels nog niet ontwikkeld waren. Kennelijk was de vlinder net uit een pop gekomen. Aan de kleur van de “stompjes” meende ik al te zien dat het een Agaatvlinder was.

Agaatvlinder

Dat bood even later de kans om de Agaatvlinder aan de onderkant te fotograferen. Dat is een kant die de Agaatvlinder eigenlijk nooit laat zien. Hij zit altijd met gespreide vleugels. Even later was kennelijk alles ontwikkeld en kon je de Agaatvlinder in volle glorie zien.

Agaatvlinder

Overigens vliegt een deel van de nachtvlinders ook overdag en wanneer je daar oog voor hebt kun je allerlei soorten ook overdag fotograferen. Niet alleen grote nachtvlinders maar ook kleine micro’s kun je zo tegenkomen zoals de Heidepistoolmot, een nachtvlindertje van amper een centimeter groot. Harry en Trudi Dikmans stuurden een filmpje van een Kolibrievlinder, een veel grotere soort die in hun tuin de Petunia bezoekt. Op de website kun je het filmpje bekijken.

Heidepistoolmot

Jolanda de Boer zag bij haar huis aan het Zetveld een grote nachtvlinder, Zij zocht het na en het leek haar de Windepijlstaart. Dat klopt helemaal.

Windepijlstaart (Foto: Jolanda de Boer)

Andere insecten

Er zijn al heel wat soorten wilde bijen gefotografeerd in Zuidwolde. In totaal al meer dan 60 soorten. Dit voorjaar kwam er weer een soort bij. Corrie, mijn vrouw, zat met een vriendin op

ons terras onder de bloeiende Blauwe regen. Ze riep mij met de mededeling dat er wel een heel grote bij op de Blauwe regen zat. Ik stormde met mijn fototoestel naar beneden en zag dat de grootste bijensoort van Nederland: de Blauwzwarte houtbij foerageerde op de Blauwe regen. Het is een zeer zeldzame soort in Nederland die ondanks de opvallendheid nog maar een keer of 10 in Drenthe is gesignaleerd.

Blauwzwarte houtbij op Wisteria

Arjen van den Hoek heeft zelf een insectenhotel gemaakt. Hij geniet er van dat in deze tijd veel gebruik van wordt gemaakt. Tot de vroegste soorten behoort de Rosse metselbij.

Rosse metselbij paring (Foto: Arjen vd Hoek)

Eerst komen de mannetjes naar buiten en zij wachten tot de vrouwtjes ook verschijnen. Dan vindt de paring plaats zoals op de prachtige foto te zien is. Het werk van de mannen zit er dan op en de vrouwtjes beginnen met kamertjes te vullen met stuifmeel, eitjes leggen , het dicht te metselen en steeds weer een nieuwe broedcel te maken. In het insectenhotel zijn niet alleen metselbijen te zien, maar ook allerlei soorten insecten die daarmee samenleven of parasiteren op de wilde bijen. Een van die soorten is de Houdinivlieg (Caxogenus indagator) Dat is een heel klein vliegje dat wacht tot er een broedkamer vooral van de Rosse metselbij) met stuifmeel is gevuld en dan naar binnen piept, snel wat eitjes legt en er dan snel weer van doorgaat. Een ontsnappingskunstenaar net als zijn naamgever. De larven van de vlieg komen snel uit en die eten met elkaar al het stuifmeel in die broedkamer op zodat er voor de bijenlarf niets meer overblijft. Die gaat dan dus dood. Wat je in de cel achtergebleven ziet is een broedkamer vol draadjes. Dat zijn de poepjes van de vliegenlarfjes.

Cacoxenus indagator (klein fruitvliegje) houdinivlieg

Paddenstoelen

In april liep ik met Edwin de Weerd een stuk van het Vlinderommetje. Langs het pad tussen de nieuwe woonwijk Ekelenberg en de Ommerweg zag Edwin ineens wat vreemde groeisels en nader bekeken waren dat Voorjaarskluifzwammen.
Dat is een soort die vrij zeldzaam is en in de afgelopen 20 jaar maar zo’n 30 keer gemeld is in Drenthe. De zwam geeft vroeg vruchtlichamen wanneer je nog helemaal niet aan paddenstoelen denkt.

Voorjaarskluifzwam

Het is een soort die samenwerkt met Dennen en die stonden in dat stuk bos in overvloed. Dorien Mekel was aan het werk met beheer aan het Vlinderommetje. Zij vertelde dat ze heel veel wasplaten had gezien bij de vijver in Middelveen. We vonden daar inderdaad honderden knalrode Veenmosvuurzwammetjes en ook Veenmosgrauwkoppen.

Veenmosvuurzwammetjes Middelveen

Dat zijn allebei soorten die groeien in de vochtige veenmosvegetatie. In een slootkant nabij het Zwarte gat vond ik in augustus kleine bleke paddenstoeltjes die eerst vingerhoedvormig zijn en later meer uitgespreid. De kleur en de uiterst tere en breekbare steel vertelden dat het ging om het Izabelkleurig breeksteeltje.

Izabelkleurig breeksteeltje

Ook zo'n soort die in De Wolden nog nooit is gemeld. Jan Erik Plantinga vond in het Meeuwenveen Fraaie gordijnzwammen in het veenmos. Het gaat bijna vanzelfsprekend om de Veenmosgordijnzwam, maar ook dat is een soort die in Drenthe niet vaak is aangetroffen.

Veenmosgordijnwam

Ook minder zeldzame soorten trekken soms de aandacht door hun opvallende groei. Van verschillende kanten hoorde ik over grote gele plakkaten die boven elkaar op eiken groeien. Het gaat dan steeds over Zwavelzwammen.

Zwavelzwam Falieberg (Foto:Gjalt vd Wal)

Gjalt van der Wal stuurde een foto van een Zwavelzwam in het Faliebergbos. Zwavelzwammen kunnen heel veel jaren op dezelfde boom verschijnen maar uiteindelijk zal de boom doodgaan. De zwam kon zich vestigen door een ziekte, blikseminslag of een beschadiging van de boom. Je kunt op de foto zien dat voor en in de boom heel veel houtmolm ligt; bewijs dat de boom van binnen verteerd wordt. Ook Pien van de Stadt vond die Zwavelzwam in haar tuin in Dedemsvaart. Zij zag nog een andere paddenstoel. De zwarte vingers zijn vruchtlichamen van de Houtknotszwam (Xylaria polymorpha) Ze worden door mycologen ook wel Dodemansvingers genoemd; Een toepasselijke naam, lijkt me. Hij groeit op stronken van gekapte bomen.

Houtknotszwam (Foto: Pien Hulleman)

Mossen

Jan Erik Plantinga verdiept zich veel soorten zoals o.a. planten maar daarbiij ook naar soorten die je alleen met speciaal onderzoek zoals microscopische techniek kunt determineren. Hij vond bij het Meeuwenveen vijf plekjes met het fraaie en zeker niet algemene Violet veenmos.

Violet veenmos (Foto:Arjen vd Hoek) Meeuwenveen

Reptielen, amfibieën

Tenslotte nog nieuws over deze groep. Natuurlijk worden regelmatig allerlei kikkers gezien en ook Levendbarende hagedissen, maar Adders, daar kreeg ik maar één melding van. Hero Moorlag stuurde in april bericht dat hij twee Adders zag langs het fietspad bij ecoduct Suthwalda

Adder op Suthwalda (Foto:Hero Moorlag)

Het is ongemerkt weer een enorme opsomming geworden van bijzonderheden die we met elkaar in en om Zuidwolde hebben gezien. Het is fijn dat ondanks de druk die op de natuur ligt er nog zoveel moois en bijzonders gezien wordt en dat zo velen er oog voor hebben. Stuur gerust uw waarneming (liefs met foto en verhaaltje) naar info@natuurverenigingzuidwolde.nl en we delen het op de website en in deze rubriek.

Joop Verburg

Cursus wilde bijen afgesloten

Bijna 50 deelnemers hebben meegedaan aan de tweede cursus wilde bijen. Na de drie theorie-avonden in de Boerhoorn is in mei voor alle deelnemers een buitenexcursie geweest in kleine groepen. Daarna is in vier sessies een cursus insectenhotels maken geweest. We mochten gebruik maken van de grote schuur van Wilma en Jan Huiskes, waar grote tafels stonden om goed te kunnen werken. Alle vier de groepen zijn enthousiast twee aan twee aan het werk geweest. De ombouw, die door Jan Mager met enorm veel zorg was voorbereid, werd door de deelnemers in elkaar gezet.

Jan Mager geeft aanwijzingen bij het maken insectenhotel

De binnenhoogte van 15 cm maakte mogelijk dat er materiaal van max. 14 cm lang in de ombouw paste. Daarna werd de ombouw gevuld met geschikt materiaal. Gaten van allerlei diameter werden in geschikte stammetjes en houtblokken geboord. Verder werden bundels gemaakt van vooral bamboe van verschillende dikte met steeds een gesloten achterkant. De tijd vloog om en de sessies duurden allemaal langer dan gepland. Uiteindelijk ging ieder met een (soms deels) gevuld insectenhotel naar huis met daarbij veel kennis en ervaring. In de weken er na kwamen al snel berichten binnen over bijen die de insectenhotels al hadden gevonden en gebruikten. Alle deelnemers kregen ook nog een Vuilboom of een Geoorde wilg mee naar huis. Echte inheemse nectarleveranciers die in de eigen tuin of eigen omgeving geplant konden worden. De bomen waren speciaal voor deze cursisten beschikbaar gesteld door Landschapsbeheer Drenthe.

Begin juni werd opnieuw in vier sessies de cursus afgesloten met een tweede veldexcursie. Dit keer bleven we in de Vlindertuin en alle deelnemers gingen daar aan de slag om zoveel mogelijk te zien van en te leren over de dieren die daar leven. Er was veel verwondering over de diversiteit en vooral de verschillen tussen wespen, vliegen, zweefvliegen en bijen kregen volle aandacht. Prachtig om daarbij natuurlijk ook bijzondere soorten tegen te komen zoals de Resesdamaskerbij en de Koninginnenpage. Harrold vond ook nog de rups van het Oranjetipje, dus het bleef niet bij bijen. Gezien de reacties hebben de deelnemers veel geleerd en erg genoten van de cursus en vragen om een vervolg zijn al weer gesteld.

Joop Verburg

Cursusten bijencursus zwerven door de Vlindertuin

Opschoondag Zuidwolde

Zaterdag 19 maart 2022 hebben op initiatief van UNIVE Zuidwolde ca. 25 personen actief deelZaterdag 19 maart 2022 hebben op initiatief van UNIVE Zuidwolde ca. 25 personen actief deelgenomen aan de landelijke NL Opschoondag.
Afgevaardigden van Unive; Gemeentebelangen De Wolden; Een aantal leden van onze Natuurvereniging Zuidwolde en verschillende “Ploggende” inwoners van Zuidwolde-Veeningen en Fort, gingen na de koffie bij “Petit Mangerie” op pad om “zwerfvuil” op te ruimen. Zij werden vooraf toegesproken door wethouder Van Dijk, ook een actieve plogger. Hij wenste allen succes met de goede actie met weinig ”zwerfafval” aan te treffen. De wethouder maakte nogmaals duidelijk dat afval inmiddels geen afval is maar nuttige herbruikbaar grondstof, zodat er maar een klein deel als rest-afval afgevoerd moet worden en dat dat geld kost.
Helaas trof men nogal wat zwerfvuil aan. Met zo’n 26 big-shoppers vol afval kon men de actie afsluiten en hopen zij allemaal dat “Zuidwolde Schoon = Heel Gewoon” ook een schoon Zuidwolde blijft.

Henk Boelen

Wethouder van Dijk spreekt met de ploggers (foto: Arnold Velema)

Jaap Mekel Bovenste beste bermbeheerder van Nederland 2022

Al vanaf het begin van het Vlinderommetje is Jaap Mekel betrokken bij het onderhoud van het gebied. Jaap heeft een ecologisch hoveniersbedrijf (www.mekelogischbeheer.nl) waarbij hij al vele jaren gefaseerd maaibeheer uitvoert. Daarbij komt dat Jaap kennis heeft van planten en vegetatie en van heel veel wat daarin leeft. Bij het maaien houdt hij zoveel mogelijk rekening met dat systeem. Drie keer per jaar komt Jaap (meestal samen met zijn vrouw Dorien) maaien en grofweg betekent dat eind mei 30% maaien, in juli 30% maaien en in oktober 70%. Daarbij wordt steeds rekening gehouden met stukken waar bepaalde planten zoals orchideeën en Blauwe knoop staan, pas gemaaid worden wanneer het zaad rijp is. Sommige stukken worden in een jaar helemaal niet gemaaid om ook wat in een dergelijk gebied leeft, kans op overleving te bieden, want Jaap zegt : “iedere maaibeurt is eigenlijk een slachting, je moet alleen proberen de schade zo beperkt mogelijk te houden.” Regelmatig krijgen we van Jaap informatie over bijzonderheden die hij langs het Vlinderommetje heeft opgemerkt. De Nationale Vlinderstichting organiseert om de 2 jaar een verkiezing van de Bovenste beste bermbeheerder. Dit jaar is Jaap Mekel die eer te beurt gevallen. Jaap zelf zegt dat hij erg blij is met de stemmensteun die hij ook vanuit Zuidwolde heeft gekregen, maar het gaat hem niet om de eer, maar om veel meer kans te hebben om zijn boodschap uit te dragen. Dat heeft inmiddels geresulteerd in artikelen in landelijke bladen (en natuurlijk de Wolder courant) en een item bij Vroege vogels. Wij zijn blij met Jaap en Dorien als beheerders van het terrein van het Vlinderommetje en wij feliciteren Jaap van harte met deze eretitel.

Joop Verburg

Jaap Mekel (r) in gesprek met Nico Velthuis (gem. De Wolden) over ecologisch bermbeheer

Jaarvergadering Natuurvereniging Zuidwolde 29 maart 2022

Nadat wij 2 jaar geen officiële ledenvergadering hebben gehad door de Corona maatregelen, konden we eindelijk op 29 maart weer bij elkaar komen. Een dertigtal leden woonde deze jaarvergadering bij. Tijdens de vergadering werd vooral gesproken over de activiteiten die de vereniging heeft ondernomen ondanks Corona. De leden waren positief over was er allemaal is gebeurd. Heel belangrijk was natuurlijk ook de behandeling van de jaarrekeningen. Ieder jaar had de kascontrole wel steeds plaatsgevonden, maar nu moest de penningmeester Geert Smid officieel decharge verleend worden. Gelukkig kon de kascontrolecommissie (Wout van den Heuvel en Loes Vink) melden dat Geert zijn financiele zaken perfect in orde had en met applaus werd Geert bedankt en hem werd decharge verleend. Wilma Huiskes is uit het bestuur gegaan, maar gelukkig blijft zij alle zaken uitvoeren die ze al die jaren heeft gedaan. Wilma is uitvoerig en hartelijk bedankt voor al die inzet. Er is nog geen vervanging voor Wilma gekomen. Kandidaten mogen zich nog steeds melden. Daarna is verslag gedaan vanuit alle werkgroepen. Sommige werkgroepen (zoals nestkastcontrole met de jeugd) hebben stilgelegen, maar bij andere werkgroepen is het werk normaal doorgegaan. Tenslotte is informatie gegeven over de plannen voor het jubileumjaar met een oproep aan allen om mee te helpen met de realisatie.
Na de pauze ontvingen we nog een extra aantal gasten die kwamen voor de presentatie van foto’s en films door René Manger over het libellenleven: René is schrijver van het boek over libellen in Drenthe en hij weet er enorm veel van. Bovendien heeft hij met eindeloos geduld prachtige foto’s en vooral films gemaakt van libellen. Deze groep insecten heeft al miljoenen jaren hetzelfde concept en die vorm en bouw en manier van voortplanting blijkt een zeer succesvol overlevingspatroon te zijn. Het was een feest om te zien en te horen en René kreeg veel applaus van de aanwezigen en dank van de voorzitter.

Tineke Bos.

P.S. Een uitgebreid verslag van de jaarvergadering is te vinden op de website onder “wat geweest is” bij de datum 29 maart 2022

Zwarte heidelibel

Vogelexcursie 23-04-2022 Zwarte gat

05:30. De wekker gaat. Snel opstaan voor de rest van m'n gezin wakker wordt. Ontbijt, koffie, kleding, tas en m'n tandenborstel staan al klaar. Als het ontbijt op is en de tanden gepoetst in de auto vanuit Hoogeveen naar Tonckenshuys in Zuidwolde. Daar staan al 3 vogelaars te wachten om deel te nemen aan de excursie. Nadat we nog even een paar extra minuten hebben gewacht vertrekken met z'n allen naar het natuurgebied Zwarte gat. Ik wist niet van het bestaan van dit natuurgebied en had veel zin om dit te gaan ontdekken. Eenmaal aangekomen stonden er nog ongeveer 10 mensen te wachten. Een flinke opkomst, aldus een van de organisatoren. We wachten nog heel even voor dat onze gids arriveerde, een vrijwillige natuurgids van IVN Hoogeveen, Jan Mansens. Intussen genieten we van alle vogels die volop zingen tijdens de zonsopkomst. We kunnen beginnen!! De gids stelt zich voor en vertelt het een en ander over zijn werk en het gebied waar we ons bevinden. We lopen met de gids het gebied in, de eerste waarnemingen zijn een feit. We horen de Boomleeuwerik en zien onder andere de Geelgors, Zwartkop, Grote bonte specht en veel Boompiepers en in de verte horen we de Buizerd roepen. De Zanglijster voort het hoogste woord boven in de zomereik. We lopen verder richting de plas en zien in tussen de hazen door het veld lopen en de Wulp al roepend overvliegen. Bij de plas zien we Grauwe ganzen, Kuifeenden, Wintertaling en horen we de Dodaars roepen. Als we verder lopen blijft onze gids enthousiast vertellen over het gebied en de dieren die er in voorkomen en zien we nog een Roodborsttapuit. Op het moment dat we de plas rondgelopen hebben staan wij als groep oog in oog met een Schotse hooglander. We laten het dier en gaan er met een boog omheen en vervolgen onze weg. Maar als we even een stukje verder zijn komt een groep Schotse hooglanders ons nieuwsgierig achterna. Het is voor sommigen een beetje beangstigend meer het loopt allemaal goed af en kunnen we in alle rust onze excursie afmaken. Op het eind zien we nog een Raaf vliegen en worden er nog foto's geschoten van een mannetjes Kneu. De excursie loopt op z'n eind en een ieder gaat weer z'n eigen weg. We praten nog even na op het parkeerterrein en kijken met elkaar terug op een geslaagde excursie. Nu snel naar huis en een lekker warme kop koffie want ik was toch best koud geworden door de frisse wind die best was gaan waaien. Mijn conclusie van deze ochtend was dat ik met een leuke groep en een enthousiaste gids in een prachtig stukje natuur de ochtend heb doorgebracht. Ik heb veel gezien en gehoord en weer nieuwe dingen geleerd. Ik kom hier zeker nog eens terug.

Foppe Peterson

Dodaars (Foto: Martin Beekwilder)

Imposante Hooglander bij Zwarte gat

Meedoen aan de Boerderij-fietstocht

Op woensdag 27 juli is onze vereniging actief bezig geweest bij de Boerderij-fietstocht in Zuidwolde. Ons was gevraagd om op een actie-punt van de kidsroute bij de Wheem (Oud Avereest) waterdiertjes te laten zien. Dat wilden we wel, maar de dag werd gekenmerkt door merkwaardige tegenslag. Allereerst zegde een dag tevoren een van de begeleiders af vanwege corona. Vervolgens konden we de spullen voor het waterdieronderzoek van de Natuurvereniging nergens vinden. Gelukkig bood IVN Hoogeveen uitkomst en we hebben alle spullen van hen geleend. We moesten om 11.00 uur bij de Wheem zijn maar toen we tegen elven aankwamen, waren er al heel wat kinderen. Het ergste moest nog komen, want de vijver achter de Wheem bleek een poel te zijn die compleet droog lag. Dan wordt het pas echt improviseren. Snel naar de Reest en een grote emmer mee, waarin we waterdiertjes uit de Reest hebben verzameld. Daarna de zware terugreis. Maar uiteindelijk was toen gelukkig al het leed geleden en met vier enthousiaste begeleiders hebben we heel veel kinderen aan de slag gekregen. Diertjes uit de grote bak zoeken; uitzoeken welke diertjes het waren en ze met een loep bekijken. In de bank zaten kleine visjes, allerlei waterkevertjes zoals bootsmannetjes , larven van libellen en juffers , slakken, salamanders enzovoort. Sommige kinderen bleven maar aan de gang en moesten door hun ouders bijna weggesleept worden. Mij viel op dat ook veel ouders heel geinteresseerd waren. Kortom het werd toch nog een succesvolle onderneming waar we achteraf allemaal veel plezier om hebben gehad. Volgende keer toch eerst maar beter voorbereiden en even vooraf ter plekke kijken.

JV

Houtpantserjuffer larve

Joke zoekt mee naar wat te zien is

Joop met kinderen bij de waterbak

Wilma Huiskes geniet samen met de kinderen

Winterprogramma NVZ 2022-2023

Zaterdag 1 oktober 2022, 9.30 uur Zuidwolde bij Tonckenshuys: paddenstoelenexcursie
Onder leiding van Bernhard de Vries gaan we tot ca. 12.00 uur op zoek naar paddenstoelen. Wie vindt de bijzonderste paddenstoel? Welke zijn eetbaar? Wat betekenen paddenstoelen in de natuur? En voor de jeugd is Joop Verburg de gids: Wie vindt de kleinste paddenstoel? En wie de kleurigste? Iedereen is welkom en er zijn geen kosten aan verbonden. Vertrek om 09.30 uur bij de parkeerplaats van het Tonckenshuys, Meppelerweg 22, Zuidwolde

Zaterdag 22 oktober 2022. Nacht van de nacht
Start 19.30 uur op parkeerplaats Tonckenshuys, Meppelerweg 22 Zuidwolde. In deze Nacht van de Nacht gaan we nieuwe dingen doen om het belang van het duister duidelijk te maken. Kosten voor deze avond: kinderen gratis en ouders/begeleiders betalen € 2,00 per persoon voor consumptie en organisatie. Iedereen is welkom maar opgave vooraf is nodig via info@natuurverenigingzuidwolde.nl . De start is om 19.30 uur vanaf het parkeerterrein bij het Tonckenshuys. We eindigen omstreeks 21.00 uur en krijgen dan bij Tonckenshuys iets lekkers aangeboden.

Dinsdag, 1 november 2022 om 20.00 uur foto- en filmavond in de Boerhoorn.
Omdat ieder jaar weer blijkt hoeveel mensen hun foto's en films willen vertonen en wat een prachtige beelden er dan te zien zijn met de verhalen er bij, gaan we met deze jaarlijkse foto-avonden door. Ieder lid of iedere belangstellende krijgt de gelegenheid om een beperkt aantal (van maximaal 15 tot 20) zelfgemaakte natuurfoto's of korte filmpjes te vertonen. Eerdere avonden hebben laten zien dat er prachtige verhalen verteld worden en dat er bijzondere foto's en filmpjes te zien zijn. Opgave voor deelname aan de vertoning is vooraf nodig, Opgave via info@natuurverenigingzuidwolde.nl of telefonisch 0528-373131. Voor iedere deelnemer is maximaal 10 minuten tijd beschikbaar voor presentatie. Iedereen is van harte welkom om mee te doen of om te komen kijken en de toegang is gratis!

Zaterdag 5 november 2022 Natuurwerkdag start 9.00 uur bij de rotonde Ommerweg Zuidwolde
Natuurvereniging Zuidwolde doet mee aan de nationale Natuurwerkdag in samenwerking met Landschapsbeheer Drenthe. Vanaf 9.00 uur gaan we aan de slag bij de om het heideterrein weer open te maken en opslag te verwijderen. Iedereen die mee wil doen, jong en oud, is van harte welkom. Heerlijk om samen buiten de handen uit de mouwen te steken en te zien hoe een gebied opknapt van deze onderhoudsbeurt. Wij zorgen voor gereedschap en handschoenen, maar trek zelf stevige kleding en schoeisel aan. We sluiten af om 12.00 uur met erwtensoep of vegetarische soep voor alle medewerkers

Dinsdag 22 november 2022 om 20.00 uur Boerhoorn Zuidwolde: Lezing over de Havik
Willem van Manen is werkzaam bij SOVON, de landelijke stichting voor vogelonderzoek. Hij heeft de afgelopen 40 jaar onderzoek gedaan naar de Havik. Hij deed dat voor een groot deel in onderzoeksgebied Drenthe. Willem van Manen komt een avond vertellen en laten zien hoe de Havik leeft, hoe het deze roofvogel thans vergaat en met welke andere dieren hij te maken heeft. **Iedereen is welkom** en de toegang is gratis

Woensdag 28 december vanaf 13.30 uur, Vlindertuin Zuidwolde : Winterplantenjacht
Planteninstituut FLORON nodigt ons uit om weer mee te doen met de jaarlijkse plantenjacht tussen kerst en oud en nieuw. We gaan op zoek naar wilde planten die in de winter bloeien in de Vlindertuin en de Volkstuin. Iedereen is welkom vanaf 13.30 uur bij de Vlindertuin. Er wordt na afloop gezorgd voor koffie, thee en wat extra's. Graag aanmelden via info@natuurverenigingzuidwolde.nl.

Dinsdag 3 januari 2023 Jaarlijkse activiteit voor de jeugd met pluizen van uilenballen, nestkasttimmeren etc. Boerhoorn vanaf 9.30 uur
Traditiegetrouw organiseert de Natuurvereniging Zuidwolde een morgen voor kinderen om nestkasten te bouwen, pinda's te rijgen, vetbollen te maken en uilenballen te pluizen. Alle kinderen ouder dan 5 jaar zijn welkom met ouders/grootouders. De natuurvereniging zorgt voor de begeleiding en voor gereedschap.

Zondag 8 januari 2023 Winterwandeling, 13.15 uur: Verzamelen bij Dorpshuis De Snikke in Fort voor de Winterwandeling
Op deze eerste zondag na Nieuwjaar organiseert Natuurvereniging Zuidwolde de traditionele winterwandeling. Voor de wandeling zijn we dit jaar te gast rond het dorp Fort, waarbij de tocht o.a. over de trekpont gaat. We sluiten om ca 15.15 uur af in dorpshuis De Snikke met koffie of chocolademelk en koek. Deelnamekosten: een vrijwillige bijdrage.

Donderdag 9 februari 2023 om 20.00 uur in de Boerhoorn. Vleermuizen en andere kleine zoogdieren
Theo Douma uit Rouveen is zeer deskundig op het gebied van kleine zoogdieren en in het bijzonder van Vleermuizen. Hij kan er zeer smakelijk over vertellen en zijn foto's zijn prachtig en met enorm geduld tot stand gekomen. Iedereen in welkom en de toegang is gratis.

Dinsdag 14 maart 2023, Zuidwolde: werken in de Vlindtuin op het volkstuincomplex aan de Westerveldseweg
De jaarlijkse opknapbeurt van de Vlindertuin begint om 9.00 uur en duurt tot ongeveer 12.00 uur. We gaan aan het werk om de Vlindertuin uit de winterrust te halen en de paden weer op te knappen etc. Handschoenen, stevig schoeisel en een hakje of schep of hark zijn handig om mee te nemen.. Om 10.15 staat de koffie met gebak klaar. Iedereen die mee wil helpen is welkom. Na deze eerste morgen werken komen we iedere 1e dinsdag van de maand om 9.00 uur naar de Vlindertuin voor onderhoud.

De datum voor de jubileumjaarvergadering is voorlopig vastgesteld op dinsdag 28 maart 2023 in de Boerhoorn. Omdat het programma nog niet is vastgesteld kan het zijn dat de datum nog verschoven wordt naar later.

Jonge Haviken met botten als prooiresten van jonge Buizerds (fFoto: Willem van Manen)

Mina-Koes-Excursies bij het Zwarte gat

Tweemaal mocht ik in de week voorafgaand aan het weekend met de voorstellingen van Mina Koes een excursie leiden rond het Zwarte gat. Natuurlijk ging aandacht uit naar de kenmerken van het gebied, dat het laatste was waar Mina doorheen liep. Toen was het nog een groot veengebied met enkele zandruggen van Schottershuizen naar Linde . Haar weg voerde langs het Zwarte gat en we weten inmiddels hoe slecht het iets verderop is afgelopen met Mina. De groepen waren niet groot maar juist mooi om te kunnen vertellen over de geschiedenis en over de prachtige natuur van dat gebied. De groep luisterde naar verhalen over het ontstaan van het Zwarte gat en over het ontstaan van pingo's in vroeger ijstijden. We stonden stil bij veenplantjes als Kleine zonnedauw en andere planten als Waternavel en Tormentil. We keken naar libellen en juffers, naar vlinders zoals Kleine vuurvlinder en Hooibeestjes; we keerden halfdroge drollen om van de Hooglanders die vol zaten met larven van mestkevers; we aten wat van de rijpe bramen en we genoten van het prachtige weer. Bij de tweede excursie waren een paar kinderen mee, die telkens keutels om bleven draaien om te zien wat er nu weer onder zat. De koeien zelf kwamen ook wel even kijken wat er in hun gebied gebeurde. Maar wanneer je maar rustig blijft is er met deze dieren niets aan de hand. Wat is het mooi dat we in de nabijheid van het dorp gebieden hebben die zo mooi zijn, die zo'n bijzondere geschiedenis hebben en waar verhalen over bekend zijn die zijn vertaald naar een schitterend toneelspel, opgevoerd door dorpsgenoten aan de rand van het natuurgebied en dat met zoveel waardering bekeken en beleefd wordt door duizenden mensen. Wat een voorrecht!!

2e tocht, Ook de drie kinderen deden enthousiast mee.

1e tocht met z'n twaalven langs de Hooglander

Kleine vuurvlinder op Duizendblad

Nestkastcontrole Natuurvereniging Zuidwolde

De afgelopen weken was het weer tijd voor de nestkastcontrole. Met een groepje kinderen vanaf 8 jaar gingen we een vaste route lopen in het bos bij de Kerkweg. Peter van Dijk ging steeds met ons mee om ons van alles uit te leggen over de vogels en de natuur die we onderweg tegenkwamen.

Op de route kwamen we ongeveer 10 nestkasten tegen en elke week keken we in de kasten en zagen we de voortgang. Van de bouw van het nest tot het uitvliegen van de jonge vogeltjes. We hebben nesten gezien van koolmezen, pimpelmezen, spreeuwen en boomkruipers. Elke vogel had een ander nest en een andere kleur eieren. Als afsluiting zijn we naar het vogelpark in Ruinen geweest. Dit was ook superleuk en ik wil volgend jaar graag weer nestkastcontrole lopen.

Fenna Gabriëls

Ook de groep die met Hannie Prins is meegeweest heeft veel plezier beleefd aan de nestkastcontrole in het Faliebergbos. Allerlei soorten vogels bevolkten de kasten en heel wat jongen zijn uitgevlogen.

Yorinde Starreveld (links) en Linsey Drenthen (rechts) bij een nestkast. (Foto: Hannie Prins)

Excursie groep Nestkastcontrole 2022

Ter afsluiting van de Nestkastcontrole 2022 hebben we een bezoek gebracht aan het Vogelpark in Ruinen. Een enthousiast jong echtpaar heeft het park recent overgenomen en werkt met zichtbaar plezier met de talloze vogels en kleine zoogdieren. Het park ligt bijna aan het einde van het "Wolden fietspad", ongeveer 400 meter vanaf de "De Luie Tuinman".

Vogelpark Ruinen

Ondanks het warme weer (25 graden) waren we als Natuurvereniging Zuidwolde met 19 personen enthousiast aanwezig. Begeleiders, ouders en kinderen werden aan het werk gezet met speurtochten over (jawel!) nestkasten, vogelkapsels, vogelkleuren en vogelnamen. Wie weet het verschil in nestbouw tussen een Boerenzwaluw en een Huiszwaluw?

(Foto: Albert Heere)

De gedrevenheid om de speurtochten te voltooien werd slechts onderbroken door een koel drankje en een smakelijk broodje “knak” met een saus naar keuze (rood of wit). De kinderen mochten dit zelf klaar maken en lieten het zich (soms meerdere malen) goed smaken. Inmiddels is mij ook duidelijke hoeveel worstjes op een broodje passen. (Hint… het is altijd meer dan je denkt!)

(Foto: Albert Heere)

Met name met de sprekende vogels als Kaketoe, Papegaai en Raaf zijn vele semi-interactieve gesprekken gevoerd door de jeugd.

Het praatvermogen van de vogel hangt overigens af van de dikte van de tong zoals een van de ouders mij vertelde. De genoemde vogels beschikken allen over een dikke tong!

Er was genoeg te zien op het park. De Lepelaars hadden eieren gelegd, jonge Steltlopers verborgen zich onder hun ouders en Wevervogels waren druk bezig met nesten bouwen. Overigens is dat laatste een zinloze bezigheid omdat binnen een kooi een mooi nest altijd wordt vernield door andere mannetjes die geen concurrentie verdragen.
En heb je wel eens een grondeekhoorn gezien?

(Foto: Albert Heere)

Het geheel werd na 2,5 uur afgesloten met knuffelen van de kleine geitjes. Ook de geitjes hebben hier (bij navraag) van genoten volgens de beheerders.
Ongeveer 14 kinderen hebben twee van de vier nestkast routes actief gevolgd. Naast de bekende Kool/ Pimpelmees en Spreeuw hebben ze ook nesten gezien van de Bonte Vliegenvanger en Boomklever. Hannie, Peter, Theo en Freek nogmaals bedankt voor jullie inzet.
Albert Heere

Vogelaarspad

Martin Beekwilder uit Kerkenveld gaat er regelmatig op uit om de natuur te ontdekken en speciaal let hij dan op de vogels. Hij stuurde verschillende keren foto’s van zijn ontdekkingstochten. Laatst was hij in Diependal en hij kan daar prachtige vogelfoto’s maken. Wie mee wil doen met de vogel-appgroep kan zich per mail opgeven via martinb216@icloud.com

JV

Lepelaars Diependal (Foto: Martin B.)

Grasmus (Foto: Martin B)

Grasmus (Foto: Martin B)

Onze Steenuilen

Toen we in maart zijn rond gegaan met geluid van de Steenuil om te kijken op welke plaatsen we reactie terug kregen stemde ons dat positief omdat er op 6 plaatsen reactie plaats vond. We waren dan ook nieuwsgierig half mei wat het resultaat was in al onze kasten in Veeningen, Fort, Echten en Zuidwolde. Er waren 6 kasten bewoond met onze steenuilen en deze hadden in totaal 23 eieren. Op de locaties bij Gritter en ten Kate op Veeningen hadden we voor het eerst weer broedsels. Bij de fam. Broek waar we ieder jaar succes hadden bleef deze keer de kast leeg. Ook kwamen we veel nesten met spreeuwen tegen. Van deze legsels hebben we 14 jongen geringd. In de kast bij de fam. Ten Kate waren 5 eieren onbevrucht, jammer anders was het resultaat nog wat beter geweest.

Jan Huiskes doet altijd veel voor de Steenuil

Bij het ringen door de heer Bloemhof waren ook dit keer weer kinderen aanwezig die het prachtig vonden om zo`n klein Steenuiltje even op de hand te mogen houden. Tijdens het ringen hebben we in 3 kasten ook de oude vogel kunnen pakken om te kijken of deze een ring om hadden. Één Vogel was geringd in 2015 in Den Ham , één vogel was geringd in 2020 in Hellendoorn en één was niet geringd en dit is alsnog gebeurd. Al met al een succesvoller jaar dan vorig seizoen en we blijven ons dus inzetten om het aantal verder omhoog te krikken.
Roelof Nijboer

Kijken naar het wegen door Harm Bloemhof

Liefde voor de Steenuil begint vroeg

Wat een wondermoooie vogel

Samen naar een Steenuil kijken

Plantenwerkgroep op pad

Voor de plantenwerkgroep van de natuurvereniging was dit weer een volwaardig jaar. Geen COVID en bijbehorende beperkingen. Heerlijk. Vanaf vroeg in het jaar konden we op de donderdagen weer vol op pad en we hebben mooie excursies gehad. Je kunt stellen dat we over het algemeen mooi weer gehad hebben, maar dat is dan ook meteen het minpuntje: de droogte. Een paar avonden zijn vanwege de hitte zelfs afgeblazen. De laatste excursies hebben we daarom zoveel mogelijk de wat natter gebieden bezocht. We hebben de ijsbaan bij Dickninge in De Wijk op de agenda gehad: Het was mooi weer en niet te heet en we konden we vaststellen dat de ijsbaan nog lang vochtig blijft. We vonden veel Moeraskruiskruid en natuurlijk de fraaie Grote pimpernel.
Een ander hoogtepunt was de excursie naar het Terhorsterzand op 21 juli: toen was het uitgesproken fris en hebben we eerst nog staan schuilen voor een plensbui. Jan-Erik Plantinga kwam met het idee voor deze avond en had een vergunning geregeld om de hoogveengebieden en kwetsbare hei te kunnen bezoeken. Maar gelukkig konden we eigenlijk vanaf de randen al heel veel moois zien, zodat we eigenlijk niet door het hoogveen hoefden te lopen. Omdat het veenmos zelf geen stevigheid biedt en alleen maar bulten kan vormen omdat het zoveel water vasthoudt, druk je de vegetatie naar beneden en zie je iedere voetstap jaren later nog terug. We vonden er veel Lavendelhei, Witte snavelbies, Kleine veenbes, Ronde zonnedauw en vooral: bloeiende Beenbreek. En nota bene langs het fietspad, als een protest tegen het maaien nog geen vijf centimeter naast de stoppels: Rondbladig wintergroen.
Edwin Dijkhuis heeft eerder in het jaar een cursus voor het determineren van zeggen gegeven en omdat we met een kleine groep waren deden we dat in het veld. Alle aandacht is nu weer op de plaatsing van de huidmondjes, de vorm van het tongetje, de groeivorm in pollen of zoden en natuurlijk de bloeiwijzen. Het blijft een lastige groep, maar met deskundige begeleiding heel goed te doen.
Volgend jaar gaan we er weer volop tegenaan: COVID zijn we dan allang weer vergeten en het wordt een heerlijk groen en neerslagrijk jaar!

Martin Stolp, coördinator plantenwerkgroep

Plantenwerkgroep bij IJsbaan De Wijk bij Reest

Grote pimpernel Ijsbaan De Wijk

Plantenwerkgroep NVZ in Terhorsterzand

Bloeiende en uitgebloeide Beenbreek

Zonnedauw, een plantje met een bijzonder verhaal

Zonnedauw is een plantje dat we “vleesetend ” noemen. Dat klinkt erg dreigend maar het is bepaald voor ons niet iets om bang voor te zijn. Het geheim is dat het plantje groeit op de armste bodem die je bedenken kunt. In natte zure veengrond waar weinig voedsel in zit. Dit plantje is daarop aangepast doordat hij in staat is om insecten te vangen en die te verteren. Daarmee krijgt de plant een aantal essentiële voedingsstoffen binnen. Hoe gaat dat dan? Zonnedauw heeft blaadjes met aan de rand klierharen waar een druppel kleverige vloeistof aan zit. Insecten die op de zoete geur van het plantje afkomen en landen op de blaadjes, blijven daaraan kleven. Vervolgens rolt het blad zich langzaam om de “prooi” heen en de vertering kan beginnen. Het is bijzonder mooi om de plantjes te zien schitteren in de zon en wanneer je ze goed bekijkt zie je altijd wel blaadjes waar kleine insecten in opgesloten zitten. In juni liep ik op de Takkenhoogte en ik liep daar door een laagte met heel veel zonnedauw. Uit een ooghoek zag ik iets “mugachtigs” vliegen en nadien nog een paar en toen ik er één volgde, ontdekte ik dat het een vedermot was. Wel een vedermotje dat veel kleiner was dan de andere vedermotten die ik ken en ik realiseerde me dat ik hier keek naar de Zonnedauwvedermot. Hoe het mogelijk is, weet ik niet, maar dit superkleine vederlichte vlindertje legt eitjes op de zonnedauw en de rupsjes die daar uit komen eten van de blaadjes. Hoe het mogelijk is dat ze dat kunnen zonder zelf vast te plakken, weet ik niet maar het is wel weer een voorbeeld van hoe wonderlijk en mooi de natuur in elkaar zit.

JV

Kleine zonnedauw met heel veel kleefdruppeltjes

Zonnedauwvedermot

Bijzondere dagvlinders

Half maart zag ik langs het nieuwe deel van het Vlinderommetje op het terrein van Buning op de bloeiende wilg een Grote vos.

Grote Vos (bij Buning)

Verschil met de Kleine vos is vooral te zien aan de vier stippen (in plaats van drie) op de bovenkant van de voorvleugel. Op de foto is dat goed te zien met één stip in het midden en drie er om heen. Een paar dagen later kreeg ik bericht van Judith en Theo Schmidt dat zij in hun tuin aan de Vuile Riete een Rouwmantel hadden gezien. Dat is een superzeldzame dagvlinder die onmiskenbaar is. Donkerpurperen vleugels met een bleekgele rand afgezet. Prachtig om die in je tuin te zien.

Van veel kanten werden dit jaar Koninginnenpages gemeld. Harald de Graaf zag er in het Reestdal op een gegeven moment wel 5 tegelijk.

Koninginnenpage (Foto: Puck Colenbrander)

Puck Colenbrander had in de herfst van 2021 een grote rups van de Koninginnenpage gevonden en die heeft ze laten verpoppen en overwinteren in een terrarium thuis. Ze was er bij toen daar in juni een prachtige vlinder uitkwam.

Eitje koninginnenpage (Foto:Peter van Dijk)

Peter van Dijk zag ze ook in de tuin aan de Kerkweg en zocht net zo lang op het blad van de worteltjes tot hij een eitje had gevonden. Later lette hij op rupsen, maar de eerste rups vond hij pas op het wortelloof van de geoogste worteltjes op zijn aanrecht. Annet Hofstra en nog wel meer mensen zagen de Koninginnenpage in hun tuin.

Koninginnenpage legt eitje op Zevenblad (foto Judith Schmidt)

Theo en Judith Schmidt van de Vuile Riete zagen in hun tuin de Koninginnenpage eitjes leggen op Zevenblad. Dat is weliswaar ook een schermbloemige maar in geen enkel boek heb ik die soort als waardplant kunnen terugvinden. Ook in de Vlindertuin

kwam de Koninginnenpage enkele malen langs. Tijdens het landelijk telweekend dagvlinders half juli telde ik in de vlindertuin de vlinders. Zowel wat aantal vlinder betreft (tegen de 50 en dat is meer dan voorgaande jaren) als wat betreft de soorten was het verrassend, want ik telde 14 soorten! Daarbij vloog eerst de Oranje luzernevlinder rond en daarna de Koninginnenpage die ik kon volgen tot ik zag dat ze eitjes legde op een Knolvenkel bij een van de volkstuinders.

Grote weerschijnvlinder (Foto:Elize Stellingsma)

Een prachtige melding kwam van Elize Stellingsma die bij het Oude diep een Grote weerschijnvinder fotografeerde. Hij zat op het kroos op het water en gelukkig kreeg ze de tijd om zowel de onderkant als de bovenkant te fotograferen waarbij je kunt zien dat bij bepaalde lichtval de vleugels prachtig blauw kleuren.

Staartblauwtje Jan Mansens Zwarte gat

Unieke waarnemingen kwamen recent in augustus. Jan Mansens uit Hoogeveen ontmoette ik bij de Vlindertuin. Hij liet mij een foto zien van een dagvlinder en vroeg of ik wist wat het was. Natuurlijk; dat is een Staartblauwtje; Waar heb je die gefotografeerd? Bij het Zwarte gat! Hè??? Echt waar?? Voor zover ik weet is dat het eerste Staartblauwtje dat in Drenthe is gefotografeerd. Ik maakte een afspraak met Jan Mansens om bij het Zwarte gat te gaan kijken. Daar zagen we het Staartblauwtje natuurlijk niet meer, maar wel maakte ik foto's van een blauwtje in de veronderstelling dat het een Icarusblauwtje was, maar thuis ontdekte ik dat het een Bruin blauwtje was.

Bruin blauwtje

Die is in Drenthe nog maar een paarkeer gezien alleen in de omgeving van Meppel, maar nu dus ook in Zuidwolde. Nog een zeldzame vlinder in Drenthe werd gezien door Jan Huiskes in zijn tuin. Dat ging om de Kleine parelmoervlinder; één van onze mooiste dagvlinders. Tenslotte dè dagvlinder van Zuidwolde: de Sleedoornpage. Twee jaar hebben we hem niet gezien en toen vorige winter helemaal geen eitjes gevonden waren, vreesden we dat het gedaan was met deze soort in ons dorp. Op 14 augustus kreeg ik vrijwel gelijktijdig twee meldingen. De eerste van Rian Renting die aan de westrand woont en een foto stuurde van een Sleedoornpage die bij haar in de tuin op de rijpe bramen zat te foerageren. De tweede kwam van Stefan Pronk (notabene voorzitter van de vlinderwerkgroep Drenthe, die een weekend in Nolde was en er even tussenuit kneep om naar de Sleedoornpage te zoeken) Hij zag de vlinder langs de Slagendijk. Twee dagen later kwamen twee wandelaars in de Vlindertuin. Ze hadden een grote camera bij zich en ik vroeg ze of ze speciale dingen wilden fotograferen. Ik zei dat ze wellicht kans hadden op een unieke foto. We liepen samen de Vlindertuin in en na 5 meter zag ik al de Sleedoornpage op de Guldenroede zitten. Drie waarnemingen op drie verschillende plekken. Dat is een mooi vooruitzicht.

Joop Verburg

Sleedoornpage bij SLeedoorn Vlindertuin

Koninginnenpage komt uit de pop

Ontpopping van de Koninginnenpage (Foto: Maud Maas Geesteranus)

Maud Maas Geesteranus is enthousiast met insecten bezig en vlinders hebben haar grote aandacht. Ze is dikwijls op pad met haar camera, maar ook thuis kan ze met eindeloos geduld zitten kijken en fotograferen bij processen zoals de ontpopping van vlinders. Hier zien we de Koninginnenpage die uit de pop komt, maar ook de verpopping en de ontpopping van de Dagpauwoog zijn op onze website te vinden Maud gaat volgend jaar helpen bij expositie in de Boerhoorn voor de scholen en haar kennis is zeer welkom bij de voorbereiding van deze levende expositie

JV

Nachtvlindernieuws

Het afgelopen halfjaar zijn er dankzij het warme weer veel avonden geweest waarop genachtvlinderd kon worden. Leden van onze werkgroep hebben dat dan ook veelvuldig gedaan. Onze lampen hebben in alle uithoeken van zuidwest Drenthe tot diep in de nacht gebrand. Gedeeltelijk is dat geweest om verder te werken aan de inventarisatie van nachtvlinders in Drenthe om uiteindelijk over enkele jaren een boek daarover te laten verschijnen. In de loop van 2022 zijn er ook weer bijzondere soorten langsgekomen. Een paar bijzonderheden zet ik op een rij

Teunisbloempijlstaart

Op 6 mei waren Jan Vriend, Joop Verburg en Theo Bakker in het Millennumbos in Hoogeveen. De allereerste vlinder die op het laken kwam was de Teunisbloempijlstaart. Tot dan toe was Jan Vriend de enige die deze zeldzame soort als vinder al eerder in Drenthe had gezien.

Op 22 juni was in Wapserveen een collectieve nachtvlindernacht voor medewerkers aan de Drentse atlas. Voor de meesten was de komst van Rietluipaard een nieuwe soort. Deze zeldzame vlinder komt vooral in de Kop van Overijssel voor en daar grenst Wapserveen natuurlijk aan.

Op 24 augustus stonden Hendrik Jan Gommer en Joop Verburg bij Geesbrug en ook daar verscheen een zeldzame soort die beiden nooit eerder zagen , namelijk de Vlekdaguil. De soort was nog maar een beperkt aantal keren in Drenthe gezien, maar opmerkelijk was dat Edwin de Weerd bij zijn huis in Hoogeveen dezelfde avond ook een Vlekdaguil bij de lamp had.

Daarnaast werden ook de micro-nachtvlinders bekeken en ook in deze grote groep kleine tot superkleine nachtvlindertjes werden ook veel zeldzame en wonderschone soorten gefotografeerd. Nachtvlinderen is altijd mooi en spannend omdat je nooit weet welke verrassing je nu weer wacht.

Theo Bakker

Rietluipaard

Vlekdaguil

Driemaal dezelfde Grote beer

Maud Maas Geesteranus is al eerder gepresenteerd in Natuurgenoten, maar ook bij de nachtvlinders verdient zij een plekje. De Grote beer is een rups die bruinzwarte haren heeft en wel vaak te zien is wanneer die volgroeid en wel met vrij grote snelheid over het fietspad kruist op zoek naar een geschikte plek om te verpoppen. Maud heeft zo'n rups geholpen door thuis een plek aan te bieden en daarna heeft ze de Grote beer als pop en als uitgekomen grote nachtvlinder van grote schoonheid op de foto gezet. Deze drie foto's laten opnieuw het wonder zien van de gedaanteverwisseling. Het zijn allemaal foto's van hetzelfde dier. Wonderbaarlijk!

JV

Pop Grote beer (Foto: MMG)

Rups grote beer

Grote beer (Foto: MMG)

Smeren maar...

Wanneer je graag wilt weten welke nachtvlinders in je eigen omgeving wonen, kun je op een eenvoudige manier dat onderzoeken. Veel nachtvlindersoorten hebben geen voedsel nodig. Vaak hebben ze niet eens een mond en leven in de eindfase van hun vlinderleven op de vetreserve van hun rupsenbestaan. Toch zijn er soorten die wel eten nodig hebben en die in de nacht wel op voedsel uit zijn. In bepaalde periodes kun je een smeersel maken van stroop, zoete jam, overrijp fruit zoals banaan en een scheut sterke drank er bij (jenever of port of likeur) Dat meng je goed en je kunt dat dan op zoele zomer- of herfstavonden tegen de schemering smeren op bomen in je buurt.

Meldevlinder

Daarna kun je ieder half uur even met een zaklantaarn kijken welke soorten er op zitten en daar eventueel foto's van maken. Afgelopen zomer zag ik dikwijls soorten als Meldevlinder, Huismoeder, Vogelwiekje, Roesje en verschillende weeskinderen op de smeer. Het prachtige Rood weeskind en Karmozijnrood weeskind lieten zich al jaren zien, maar dit jaar zag ik in de Vlindertuin voor het eerst ook Zwart weeskind. Je kunt zien hoe ze met hun roltong de stroop opzuigen. Nachtelijke avonturen….
JV

Karmozijnrood weeskind

Zwart weeskind

Wantsen in en om de Vlindertuin

Afgelopen jaren heb ik heel wat soorten wantsen gezien in en om de Vlindertuin. Wantsen herken je over het algemeen aan een soort driehoek achter hun kop. Wantsen zijn insecten waarvan we weinig te duchten hebben. Eigenlijk is alleen de Bedwants een lastig portret die je liever niet in huis hebt. De wantsen leven over het algemeen van plantensappen, hoewel er ook soorten wantsen zijn die met hun zuigsnuit liever andere insecten leegzuigen. Veel soorten wantsen geven de voorkeur aan een bepaalde plantensoort of een bepaald plantengeslacht. De Dovenetelwants vind je dus vrijwel altijd op Dovenetel (meestal de Gevlekte dovenetel) en de Zuringwants op allerlei planten uit de zuringfamilie. Ook de naam van de Bessenwants is veelzeggend. Ik heb wat foto's van verschillende soorten wantsen die ik afgelopen periode in de Vlindertuin en omgeving heb gezien op een rij gezet (sommigen gezien bij het nachtvlinderen) Bij de Bessenwants op de voorpagina kun je een paring zien waarbij duidelijk wordt dat die bij wantsen plaatsvindt via de achterdeur. Wat een diversiteit en wat een schoonheid.

Joop Verburg

Zuringrandwants

Roodgetekende prachtblindwants

Tweedoornsmallijf wants

Vierpuntsierblindwants

Meidoornkielwants

Grote bonte graswants

Gele viervlekwants wants (Foto: Marjan Nijenhuis)

Gestreepte eikenblindwants wants

Voorjaarseikenblindwants

Vuurwantsen op Stokroos

Vlinderommetje

Het Vlinderommetje beleeft zijn eerste volle zomer sinds vorig jaar de uitbreiding over de Middelveense Kaamp gerealiseerd is. Ik hoor alleen maar positieve berichten van wandelaars die de nieuwe route lopen, waaruit te concluderen valt dat iedereen die aan de aanleg meegewerkt heeft goed werk verricht heeft. Diverse inventarisaties laten zien dat het gebied zich ook prachtig ontwikkelt. Bij een snelle plantentelling in juni werden al meer dan 160 soorten gezien.
Door de bouwwerkzaamheden is de passage over de Ekelenberg nu een beetje onduidelijk. Met extra informatie op de palen proberen we het voor de wandelaars duidelijk te houden. Twee palen geven aan hoe te lopen. Zodra het kan zullen we dit verbeteren.

Gewone oeverlibel op de vlonder bij Idylle

De in het voorjaar ingezaaide bloemen hebben het door het zaaimoment en de grote droogte erg moeilijk. Omdat het voor en groot deel over meerjarigen gaat is er niettemin goede hoop dat het volgend jaar wel goed zal komen. De Guldenroede die uitgeplant is in het gebied heeft het in ieder geval wel goed gedaan. Dat is mooi want het is voor de Sleedoornpage een belangrijke nectarbron. Zeker nu de Sleedoornpage al een aantal keren is gezien, is dat een mooie ontwikkeling. Hopelijk wordt dit volgend jaar dus flink wat uitbundiger.
De perikelen bij Idylle lijken wat af te nemen. Het water lijkt schoner en de begroeiing lijkt zich iets te herstellen en we zien weer wat libellen in het gebied.

Door te veel stikstof zie je overal bramen en brandnetels in een enorm tempo toenemen. Dat vraagt extra inspanning van degenen die voor de trajecten zorgen om het pad begaanbaar te houden. Hartelijk dank voor jullie werk.
Jaap Vliegenthart coördinator werkgroep Vlinderommetje

Rapunzelklokje bij Idylle

Landschapsbehoud

We zijn erg blij met het ecologisch bermbeheerplan zoals dat door de gemeente De Wolden wordt uitgevoerd vanaf dit jaar. Als natuurvereniging mochten we aan dat plan meewerken en dat heeft geresulteerd in een plan waarin ook een aantal doorgaande banen van zuidoost naar noordwest (Reestdal naar Dwingelderveld) ecologisch wordt beheerd. Ook de toezegging dat de “man op de trekker” les zou krijgen, is uitgevoerd en “onze” Jaap Mekel verzorgt die lessen.

Die ontwikkeling moet er voor zorgen dat de bermen in ieder geval een betere biotoop worden voor allerlei organismen –planten en dieren en paddenstoelen- ook al zal het vaak jaren duren voordat we daar een goed zichtbaar resultaat van zien.
Joop Verburg

PS de gemeente bracht ons op de hoogte van het feit dat zij (afwijkend van de afspraak rond ecologisch bermbeheer) een aantal bermen in augustus eerder zouden maaien en direct afvoeren. Reden om dat te doen was, dat die wegen bij natuurgebieden lagen en dat door de extreme droogte bij plotseling ontstane brand er een te groot risico was dat het zou overslaan op het natuurgebied. Wij vinden dat een prima besluit en waarderen het dat de gemeente ons daarvan op de hoogte stelt.

Paddenstoelen

Paddenstoelen zijn vruchtlichamen van zwammen, schimmels zo u wilt. Lange draden die we hyfen noemen vormen het organisme dat onmisbaar is in de natuur. Van alle eigenschappen van schimmels is eigenlijk nog weinig bekend. Wel komen wetenschappers er steeds meer achter dat schimmels wat het DNA betreft, dichter bij het dierenrijk staan dan bij het plantenrijk. Wie had dat gedacht? Onderzoek laat zien hoe belangrijk schimmels zijn. Enerzijds zijn ze onmisbaar voor de afbraak van allerlei materiaal; niet alleen van bacteriën (denk maar aan penicilline) maar ook aan allerlei plantaardig materiaal tot aan boomstammen toe, en zelfs van allerlei ondenkbare stoffen zoals bepaalde gifstoffen. Aan de andere kant zijn het samenwerkers van ongekend belang. Zonder schimmels geen bomen, geen struiken, geen planten. In de samenwerking leveren schimmels water en onmisbare zouten diep uit de boden aan planten en omgekeerd geven planten die met hun groene delen CO_2 uit de lucht kunnen omzetten in organische stoffen als hout en suikers, een deel van de suikers aan de zwamvlok.
Wanneer de zwamvlok, de schimmel voldoende voedsel heeft opgeslagen en er is voldoende water beschikbaar, wordt er vrucht gedragen en verschijnen de paddenstoelen, die met hun sporen voor de verspreiding zorgen. Hoewel de nadruk op het verschijnen van paddenstoelen op het najaar ligt, kun je het hele jaar door paddenstoelen vinden. Midden in de zomer stond er een prachtige Reuzenchampignon in de berm bij de speeltuin in Kerkenveld. In Drenthe zijn wel 2500 soorten paddenstoelen bekend. Wie er meer van wil weten en mee wil doen met onderzoek kan zich aanmelden via info@natuurverenigingzuidwolde.nl. Leden van de werkgroep doen ook vaak mee aan de provinciale maandagse paddenstoelendagen in Drenthe. De agenda van tijd en plaats is te vinden op de site van de Paddenstoelenwerkgroep Drenthe. https://paddenstoelenwerkgroepdrent.com/programma/
Joop Verburg

Reuzenchampignon Kerkenveld

Eekhoornstaarten

Vandaag bij mij thuis een trieste dag want ik vond in de greppel naast mijn huis 2 eekhoornstaarten. Keurig naast elkaar onder een grote eikenboom. Er was eerder een vrouwtje druk met nest bouwen. En er waren 2 grote jongen. Ik vermoed dat die er nu niet meer zijn. Grote vraag wie dit doet. Zou het de buizerd kunnen zijn? En waar slapen bijna volwassen jongen eigenlijk. Hoe dan ook ik werd er verdrietig van, al is het leven van een eekhoorn vol gevaren.
Maud Maas Geesteranus

De vraag is doorgestuurd naar de grote kenner van dergelijke onderwerpen Rob Bijlsma, die per omgaande reageerde:

Op havik- en buizerdnesten vind je van eekhoorns ook alleen maar de staart terug. Denkelijk sloopt elke rover de staart eraf, want daar zit niets eetbaars

Eekhoorn met nestmateriaal (Foto:MMG)

aan. Gezien het feit dat er twee staarten bij elkaar werden gevonden, is de kans groot dat het jongen betrof (zoals ook al gesuggereerd door de waarnemer) die uit het nest zijn gehaald. Dan ligt marter het meest voor de hand, en juist niet een roofvogel.
Rob Bijlsma

Twee staarten van Eekhoorns(Foto: MMG)

Steenmarters en Boommarters

Beide martersoorten zijn beschermd. Dat is voor veel mensen lastig want Steenmarters zijn vervelende beesten wanneer ze je auto kapotbijten, onder je dak herrie maken of stinken door de aanvoer van dode dieren. Ze zijn niettemin beschermd omdat de verschillen met de veel zeldzamer en onschuldiger Boommarter te klein zijn om daar onderscheid in te maken. Van beide soorten kregen we afgelopen halfjaar mooie foto's

Steenmarter (Foto: Tieneke Veldman)

Bijzondere foto's maakte Tieneke Veldman. In de binnentuin van Thijinge was een Steenmarter terecht gekomen maar hij kon er niet meer uit. Tieneke, die daar al heel lang werkt, maakte foto's terwijl de Steenmarter bovenop het kunstwerk midden in de Binnentuin zat. Na een paar dagen vruchteloze pogingen om het dier een weg naar de vrijheid te bieden met ladders en planken is de dierenambulance gebeld en zij hebben de Steenmarter gevangen en op een veilige plek weer vrijgelaten. Martin Stolp uit Koekangerveld zag bij zijn woning een Boommarter in een oude steenuilenkast zitten. Hij maakte foto's waarop je verschillen kunt zien tussen de Boommarter en de Steenmarter. Het grootste verschil zit in de bef van beide soorten. Bij de Steenmarter loopt de witte bef af over beide voorpoten. Bij de Steenmarter is het meer een gelige slab onder de kin. Wat mooi om deze keer zulke prachtige opnames te kunnen laten zien van deze beide zoogdieren.

JV

Boommarter (Foto: Martin Stolp)

Boommarter (Foto: Martin Stolp)

Ecoductenwerkgroep

Das voor de wildcamera

Reebok

Al ruim 10 jaar onderzoeken we fauna en flora op de ecoducten. Een paar keer per jaar wordt de ontwikkeling van de planten en insecten gevolgd. Maandelijks bekijken we wat de permanente wildcamera's laten zien en vervolgens worden soorten en aantallen van dieren genoteerd. Voor wat er zo al te zien is aan bijzonderheden is er veel op de website te vinden.

Er zijn leuke en minder leuke waarnemingen te melden op Stiggeltie, een soort wel en wee. Leuk vinden we de opname van een viertal dassen en wat je zeker niet vaak ziet is een vrouwtje das die twee keer met een jong in de bek voor de camera langs loopt, hetgeen echter geen goed teken was. Vermoedelijk was er sprake van verstoring rond haar burcht, waardoor ze die plek niet meer voldoende veilig vond en zij de twee jongen naar een andere locatie bracht.
Minder leuk is dat de torenvalken dit jaar geen jongen hebben voortgebracht.
Aanvankelijk leek het goed te gaan want we zagen oudervogels al in maart op de kast zitten. Bram Luten houdt de torenvalken altijd goed in de gaten en vermoedt dat een naburige havik wel eens de oorzaak van de verstoring zou kunnen zijn. De poelen op beide ecoducten staan droog . Alleen de grote poel op Stiggeltie bevat nog een beetje water. Door een onbekend persoon zijn hier vorig jaar 2 karpers in uitgezet Het gevolg hiervan wast het bodemleven zwaar werd aangetast. Uit de resultaten met de vangfuiken voor waterdiertjes bleek al in het voorjaar dat er vrijwel geen waterdiertjes meer voorkwamen, dus ook geen kikkers, kikkervisjes en salamanders. Het was helaas ondoenlijk de vissen te vangen. Maar de droogte loste dit probleem op. Een blauwe reiger werd het hierdoor wel erg gemakkelijk gemaakt. Toch hebben we met enig leedwezen naar het restant van een van de karpers gekeken, de andere was verdwenen. Het blijft boeiend om te zien wat er leeft op en rond de ecoducten en hoe ze gebruikt worden.

Jaap Vliegenthart, Philip de Brabander, Reijer Römer

Reiger

Blauwe reiger
(Foto: Martin B)

Wij mensen hebben zoveel verbeelding.
We denken dat we alles kunnen;
Dat we overal de baas over kunnen spelen.

We vergeten dikwijls dat er heel veel andere soorten zijn;
Anderen die ook nadenken en communiceren.
Zelfs zwammen blijken een soort “brein” te hebben en kunnen communiceren.
Wat te denken van een Reiger die achter zijn oren krabt?
Hij denkt vast: Wat zijn mensen toch dom!

Natuurgenoten is een uitgave van de Vereniging voor Natuurbescherming Zuidwolde en Omgeving.
www.natuurverenigingzuidwolde.nl